

ÖĞRENME PERFORMANSINI YÜKSELTME ÇALIŞMALARI

Çağdaş eğitimin en önemli amaçlarından biri her öğrenciye kendi bireysel özelliklerine göre öğrenme fırsatı sağlamaktır. Bu yolla bireysel farklılıkları olan çocuklar için hak ettikleri eğitim fırsatlarını yaratmak mümkün olabilecektir. Bireysel farklılıkları ön planda tutan eğitim programları yoluyla öğretmenler öğrencisine elinden geldiğince destek olma anlayışını terk ederek öğrencisinin hak ettiği öğrenme ortamını yaratmayı hedefler. Bu çağdaş eğitim anlayışı, zaman zaman her öğrencinin öğrenme şekli ve hızı gibi önemli değişkenleri parmak izi kadar özel hale getirebilmektedir. Böylesi bir farklılaşma nedeniyle her bir öğrencinin öğrenme ortamlarındaki bireysel ihtiyaçlarının iyi analiz edilmesi eğitim-öğretim ortamlarındaki "Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Servisi" olarak bilinen birimlerce profesyonel değerlendirme araçlarından yararlanarak yapılmaktadır. Bu çalışmalar sonucunda elde edilen veriler hem öğrencinin hem öğretmenlerin hem de velilerin yönlendirilmesinde kullanılabilir.

Terakki Vakfı Özel Şişli Terakki İlköğretim Okulu bünyesinde dört yıldır "Öğrenme Performansını Yükseltme Çalışmaları" yürütülmektedir.

Çalışmaların Teorik Çerçevesi: Çalışmalarda yer alacak öğrencilerin belirlenmesinde, öğrenme ve öğrenme problemlerini nöropsikolojik bir yaklaşımla ele alan PASS Teorisine dayanan ölçme araçları kullanılmaktadır. PASS Teorisi, günümüz teorik ve uygulamalı psikoloji alanlarının özetlenmesi ile ortaya çıkmıştır. Das ve ark. (1994)'na göre, PASS Teorisinin, zekayı bilişsel işlemler olarak yeniden kavramsallaştırdığı düşünülmektedir. Bu teori insanın bilişsel fonksiyonlarını, bilginin temeli olarak kabul edilen Planlama, Dikkat, Eşzamanlı ve Ardıl bilişsel işlemlere dayandırmaktadır. Bu işlem alanları şu şekilde özetlenebilir.

Planlama Bilişsel İşlemler: Bireyin probleme ilişkin çözümlerini belirlediği seçtiği, uyguladığı ve değerlendirdiği bilişsel işlemdir. Problem çözme gibi üst düzey bilişsel aktivitelerde önemli bir rol üstlenir.

Planlama Bilişsel İşlemin Akademik Alanla İlişkisi:

- Bilginin organize edilmesi ve sunulması,
- Bir hikâye konusunun oluşturulması, detaylandırılması ve yazım akışının düzenlenmesi,
- Bir matematik problemini çözmek üzere; konuya odaklanmak, matematiksel kuralları hatırlamak, uygulamak ve değerlendirmek ile ilişkilidir.

Eşzamanlı Bilişsel İşlemler: Görsel verilerden yararlanarak bir fikir bütünlüğüne ulaşma, analitik düşünme alt yapısı olan bilişsel işlemlerdeki performans, aynı anda birden fazla ilişkiyi değerlendirme becerisini ortaya koyan bir alandır. Bu alanı düşük olan çocuklar gördüklerini yorumlamada zorluk yaşarlar.

Eşzamanlı Bilişsel İşlemin Akademik Becerilerle İlişkisi:

- Gördüğünü yorumlayabilme, ana fikre ulaşabilme,
- Bilgiyi transfer edebilme, ayrıntıları ve bütünü görebilme,
- Verilen matematik problemini çözebilme,
- Görsel bilgileri akılda tutabilme, yönerge alabilme becerisi,
- Şekil çizme ve yazı yazma becerisi ile ilişkilidir.

Dikkat Bilişsel İşlemler: Verilen bilgideki ya da uyarandaki temel istenilen noktaya seçici olarak odaklanma, ilginin dağılmasını engelleme, dikkatin sürdürülmesi ve dikkatteki devamlılık sürecidir.

Dikkat Bilişsel İşlemin Akademik Alanla İlişkisi:

- Dikkati dağılmadan dersi dinleyebilme,
- Zamanında organize olarak derse hazırlanabilme,
- Sabırlı olabilme,
- Anlatılan bilgiden önemli olanları ayırt edebilme, gruplayabilme,
- Birden fazla verilen yönergeyi rahatlıkla takip edebilme ile ilişkilidir.

Ardıllık Bilişsel İşlemi: Bireyin, uyarıların zincir benzeri özel bir dizi oluşturacak şekilde bir araya getirdiği zihinsel bir işlemdir.

Ardıl Bilişsel İşlemin Akademik Alanla İlişkisi:

- Birden fazla yönergenin olduğu matematik problemleri,
- Örüntü içeren konular,
- Dinleme ve duyduğu konuyu akılda tutabilme,
- Yabancı dil öğrenimi ile ilişkilidir.

Çalışmaların İşleyişi:

- Öğrencilerle gerçekleştirilen çalışmalar veli onayı doğrultusunda gerçekleştirilir.
- Öğrencilerle yürütülen çalışmalar Ekim ayında başlar ve Mayıs ayı sonuna kadar devam eder.
- Akademisyenlerden alınan eğitim desteği ile öğrencilerle küçük gruplar (4-5 kişilik) halinde çalışmalar gerçekleştirilir.
- Çalışmalar kapsamında öğrencilerle haftada 2 saat ek çalışma yapılır.
- Yılsonunda düzeyden sorumlu psikolojik danışmanlar her bir öğrenciye Cognitive Assessment System-CAS (Bilişsel Değerlendirme Sistemi) son testini uygularlar. Ön test ve son test sonuçları öğretmenlerle, velilerle ve çalışmalardan sorumlu psikolojik danışmanla paylaşılır.

Yürütülen Çalışmaların Öğrencilere Olan Katkıları:

Terakki Vakfı Özel Şişli Terakki İlköğretim Okulu ve Anaokulu bünyesinde dört yıldır başarılı bir şekilde yürütülmekte olan bu çalışmalar (ÖĞRENME PERFORMANSINI YÜKSELTME ÇALIŞMALARI) ile Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık servisimizce öğrencilerimizin öğrenme sırasında öğrenme işlevini bilişsel bir beceriye dönüştürerek daha kolay, daha hızlı öğrenmelerini sağlayacak ihtiyaç alanları analiz edilerek öğretmenlerimiz yönlendirilmektedir. Öğretmenlerimiz de söz konusu becerilerin kazandırılabilmesi konusunda akademisyenlerden aldıkları eğitim desteği ile bu becerilerin gelişimine katkı sağlayacak ve akademik alanda kullanımı için köprü oluşturacak faaliyetleri öğrencilerimizle bireysel yürüttükleri çalışmalarda uygulamaktadırlar. Bu amaçla örneğin;

- Öğrendiği bir konuda bir sorunun cevaplanması sırasında neyi nasıl çözdüğü ile ilgili stratejiler üretmede ya da strateji kullanmada zorluk yaşayan öğrencisine öğretmenimiz bu çalışmalar yolu ile stratejik düşünme becerisi kazandırmayı hedefler ve öğrencisinin daha planlı ve organize yaşaması konusunda rehberlik eder,
- Akademik içerikli faaliyetler sırasında fikirler üretmek, hikâyeler, problem durumlar, çözüm yolları, kullanılan yöntemler, materyaller hakkında değerlendirme yapabilmesi için öğretmenimiz bireysel çalışması sırasında öğrencisinde yargılama becerisini kazandırmayı hedefler,
- Akademik içerikli faaliyetlerin uygulanması sırasında pratiklik kazandırmayı bireysel olarak hedefleyen öğretmenimiz öğrencinin hata yoğunluğundaki azalmaya verdiği katkı ile dikkat performansına da yansıyan pratik düşünme becerisini kazandırmayı hedefler,
- Öğrenilmiş bir konudaki bilgileri anlamlı bir bütün olarak birleştirmeyi, bir kompozisyon oluşturabilmeyi ya da bilginin sınıflandırılabilmesini öğrencisi ile birebir çalışırken kazanıma dönüştürmeyi hedefleyen bir öğretmen öğrencisinde yaratıcı düşünme becerisini kazandırmayı hedefler,

- Bir bilgi veya problemi o bilgi ya da problemi oluşturan temel bilgi parçacıklarına ayırarak anlama ve çözme becerisi için bu yönden destek bekleyen öğrencisi ile bireysel çalışan öğretmenimiz bu öğrencisinde o öğrencinin öğrenme performansına katkı sağlayacak olan analitik düşünme becerisini kazandırmayı hedefler,
- Öğrendiği herhangi bir konudaki terimlerin, tanımların, belirli olayların, tarihlerin, kişilerin ve yerlerin kolay hatırlanması için; kolay unuttuğunu düşünen öğrencisi ile bireysel çalışan öğretmenimiz kolay hatırlamayı sağlayacak becerileri kazandırmayı hedeflemektedir.

Yukarıda örnek olarak verilmiş olan bazı bilişsel becerilerin öğrenme sırasında gerekli olduğu kuşkusuzdur. Ancak bu becerilerin her öğrencide aynı düzeyde var olduğunu düşünmek çağdaş eğitim anlayışı ile uyumlu olmayacaktır. Bu nedenle öğrencilerimizin öğrenme performanslarına direkt katkı sağlayacağı düşünülen bu ve benzeri bilişsel becerilerdeki performans düzeyleri öğrencilerimizde tek tek değerlendirilmekte ve söz konusu alanlarda öğrencilerimiz bireysel ya da küçük gruplar halinde çalışmalardan sorumlu bir psikolojik danışman/sorumlu bir sınıf öğretmeni ve kendi sınıf öğretmenlerince desteklenmektedir. Destek verilen bilişsel beceri alanlarının pedagojik anlamda yorumlanarak planlanması ve öğrenciyi en iyi tanıyan sınıf öğretmenince uygulanması nedeniyle çalışmanın verimliliğinin arttığı gözlemlenmektedir.

Sonuç Olarak: “Öğrenme Performansını Yükseltme Çalışmaları” ile öğrencilerin akademik becerilerinin kazanımı için bilişsel bir alt yapı oluşturulmaktadır. Bu nedenle akademik anlamda zorluk yaşayan öğrencilerle hafta içi ders saatlerinde yapılan bu ek çalışmalar sayesinde, öğrencilerin akademik becerileri kazanması için gerekli olan bilişsel süreçler desteklenmektedir. Ön test ve son test sonuçları değerlendirildiğinde, çalışmalara katılan öğrencilerin bilişsel süreçlerinde olumlu yönde gelişme olduğu ortaya konmuştur. Ayrıca, yürütülen çalışmalarda 4 yıldır yer alan sınıf öğretmenleri de bu ek çalışmaların öğrencilerin akademik performansları açısından olumlu yönde etkisi olduğunu gözlemlemiştir.

Terakki Vakfı Okulları

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Servisi